

'Vrijheid en vrede niet vanzelfsprekend'

DODENHERDENKING OP DE BUSSUMERHEIDE

door Stephan Edgar

BUSSUM - Het is alweer 68 jaar geleden dat we zijn bevrijd door de Geallieerden. Het aantal mensen dat de oorlog nog heeft meegemaakt, wordt steeds kleiner. Maar de verhalen die bij die tijd horen zijn nog altijd springlevend. *BussumsNieuws* nam een kijkje bij de stille tocht naar het herdenkingskruis op de Bussumerheide.

Het is vier mei. Dodenherdenking. We verzamelen bij wijkontmoetingscentrum De Palmpit, om vervolgens in een rustig tempo naar het kruis op de Bussumerheide te lopen. Niet alleen ouderen, ook opvallend veel jongeren lopen mee. Het gaat om ongeveer dertig geïnteresseerden.

"Ik zie veel meer jongeren dan bijvoorbeeld twintig jaar geleden", merkt veteraan Van Paassen op. "Je ziet duidelijk dat er golfbewegingen zijn. Vlak na de oorlog, in het tijdperk van de hippies en de provo's, werden kinderen veel vrijer opgevoed en werd er minder aandacht aan de oorlog besteed. Nu is die opvatting helemaal omgedraaid, gelukkig maar."

Woedend en machteloos

Het weer is goed en de ondergaande zon illustreert de rust en berusting die heerst bij de senioren. Zoals bij meneer De Groot. Hij was 10 jaar toen de oorlog uitbrak en is nu dus 83. "Vrijheid en vrede zijn geen vanzelfsprekendheden, dat is de belangrijkste les die ik

de jeugd van nu wil meegeven." Hij kan zich nog herinneren dat zijn vader een keer naar Amersfoort was gefietst om eten voor zijn gezin te halen. Dichterbij was er niets meer te krijgen. "Bepakt en bezakt met tarwe, rogge en aardappelen was hij bijna thuis. Op de Huizerweg werd hij echter aangehouden door de Duitsers. Alles moest worden ingeleverd, zonder reden. Met lege handen keerde hij terug naar huis, hij voelde zich woedend en machteloos tegelijk. Het zijn dit soort acties die de haat voor de Duitsers bij mij hebben ontwikkeld", vertelt hij.

Een ander incident zal hij ook nooit vergeten. "Twee vrienden van mijn zus waren in 1944 bij mij thuis en mijn ouders hadden hen gewaarschuwd dat ze absoluut niet op dat moment over straat mochten gaan. De Duitsers waren namelijk met spoed op zoek naar jongelui die aan de spoorwegen in het Ruhrgebied of in munitiefabrieken konden werken, aangezien de Geallieerden steeds alles vernielden. Iedereen die de Duitsers in bezet Nederland tegenkwamen en er ook maar een beetje geschikt uitzag, pakten ze op en verplichtten ze voor hen te gaan werken. Op straat kon je je dus nauwelijks meer vertonen. De twee vrienden, onachtzaam als ze waren, luisterden echter niet en gingen op hun brommer op weg. En warempel, het geveesde gebeurde. Ze probeerden nog te vluchten, maar een van hen werd direct doodgeschoten. Gewoon op straat, ik vond het



Twee minuten stilte.

Foto: JOOP PALS

onvoorstelbaar. Ze kenden geen genade, die Duitsers."

Ontroerd

Meneer De Groot raakt zoveel jaar na dato nog altijd ontroerd als de oorlog ter sprake komt. Verwerken kan hij het intussen redelijk, maar vergeten doet hij niet. "Zo oud kun je simpelweg niet worden. We herdenken de Nederlandse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, niet meer dan dat. Als je ook andere volken erbij gaat betrekken en zelfs andere oorlogen, weet je eigenlijk niet meer wat je precies herdenkt. Je moet je tijdens die twee minuten stilte richten tot een specifieke groep", vindt De Groot. Op de plek aangekomen waar de korte plechtigheid plaatvindt, blij-

ven de aanwezigen rondom het kruis staan.

Dan is het 8 uur. Het is twee minuten stil. Het enige dat we horen is de wind en een huilende baby. Een trompet speelt klokslag twee minuten over acht het Wilhelmus. Sommigen neurien de melodie mee. Anderen zijn te diep in gedachten verzonken. Een Joodse vrouw legt na afloop van de plechtigheid zeven rozen neer bij het kruis. Verwijzend naar de zeven familieleden die zijn omgekomen tijdens en vanwege de oorlog.

De meesten vertrekken ondertussen weer naar huis, over dezelfde weg waarop ze zijn gekomen. En over dezelfde weg waarop ze waar-

schijnlijk volgend jaar weer hetzelfde ritueel volgen.

Stille tocht

Op de vooravond van de 5e mei wordt ieder jaar een stille tocht gehouden naar het herdenkingskruis op de Bussumerheide. Daar vindt aansluitend de dodenherdenking plaats. Vooral wijkbewoners bezoeken deze herdenking.

Tegelijkertijd is er ook bij het monument aan de Van Eedenweg een herdenkingsdienst om de gevallen van de oorlog te herdenken.